

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

V. Quæ causæ excusent à Præcepto audiendi Missam?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

Q U Æ S T I O V.

Quæ causæ excusent à Præcepto audiendi Missam?

Generatim
Missæ audi-
enda excu-
sat impotē-
tia physica,
& moralis.
(d) Tract.
2. Dist. 2.
n. 25. &
seqq.

44. **C**ONCL. I. Quamvis plures communiter assignari solent causæ, ob quas quis excusari possit ab obligatione audiendi Missam die Festo; eæ tamen commodè reducuntur ad impotentiam, cum physicam, tum moralem. Hæc Conclusio supponit ex dictis (d) alibi, quod leges Ecclesiasticæ in casu impotentia non obligent; idque, quantum ad propositum, clarius habetur cap. ult. de Ferijs, ibi: *Nisi necessitas urgeat, vel pietas suadeat.* Quo supposito,

Impotentia
physica de-
claratur.

45. Probatur Conclusio inductione. Et quidem ob impotentiam physicam (quæ est impotentia simpliciter) excusantur, qui detinentur in carceribus, in quibus Missa non celebratur. Item, qui tam gravi morbo decumbunt, ut Missæ interesse non possint. Similiter, qui longum iter faciunt non inveniētes locum, ubi Missam audiant: ut fit in terris infidelium, & in mari. Et idem de alijs similibus.

Impotentia
moralis cō-
tingit varijs
modis.

46. Deinde ob impotentiam moralem, plures adhuc excusari possunt. Nam impotentia moralis censetur tunc contingere, cum nequit audiri Missa absque jactura boni notabilis ætimationis, aut non nisi cum magna difficultate, vel labore: quæ postea in casibus particularibus arbitrio viri prudentis dijudicanda erunt. Quia igitur generatim sunt quatuor bonorum genera, scilicet bona animæ, corporis, famæ seu honoris, atque fortunæ: hinc circa ea omnia hujusmodi impotentia moralis accidere potest.

I. Ob peri-
culum boni
animæ.

47. Hinc imprimis ob impotentiam moralem circa bonum animæ occurrentem, excusatur quis ab audienda Missa, si nequit adire templum sine periculo labendi in peccatum: ut si quis tempore persecutionis timeat periculum abnegandæ Fidei, si à persecutoribus comprehendatur; aut si virgo prævideat periculum stupri in via sibi inferendi, & hujusmodi.

II. Ob peri-
culum cor-
poris.

48. Deinde propter periculum imminens corpori excusatur quis, si ex probabili conjectura, & non solâ vanâ imaginatione ductus timeat, ne in via aut in ipso Templo vitam amittat, utputà ob sicarios, ob aëris intemperiem, vel infectionem, &c. Item si timeat jacturam sanitatis, aut reincidentiam in morbum; vel adsit periculum notabiliter retardandi convalescentiam, si
ipse

ipse Sacrum audiat in Templo: uti quandoque contingit laborantibus febri, & alijs hujusmodi morbis, in quibus standum est iudicio viri prudentis, ac præsertim Medici.

49. Quæres, an distantia loci excuset ab auditione Missæ? Distantia loci, an etiam excuset?
Resp. Quandoquidem distantia loci ad Templum non modicam sæpè causet corporalem incommoditatem senibus, claudis, labore pridiano valdè fessis &c. proinde ex hoc capite tales nonnunquam contingit excusari, præsertim accedente tempestate nivali, aut nimbosâ. Ita communis.

50. Etsi verò non possit absolute determinari certa distantia, quæ sit necessaria, simulque sufficiens, pro omnibus & singulis hominibus excusandis; quandoquidem homines sint adeò diversæ complexionis, & alibi robusti, alij imbecilliores, aliqui etiam divites, qui curriculo ad Ecclesiam vehi possunt, simulque tempestatis nimbosæ atque hyemalis habenda sit ratio, &c. Nihilominus loquendo de hominibus mediocriter valentibus, & peculiarem excusationem non habentibus, quidam Doctores apud Gobat *Tract. 5. Theol. Experim. num. 486.* sufficere asserunt pro excusatione peditis distantiam unius horæ, vel quinque horæ quadrantes: alij verò majorem exigunt distantiam, vel spectandam loci consuetudinem ajunt, aut hoc absolute iudicio prudentum relinquunt expensis circumstantijs discernendum. Certè plerique sibi ducerent religioni, si cessante aliâ causâ omitterent Missæ auditionem ob distantiam unius horæ; & punirentur illi, qui deprehenderentur ferè semper à re Divina abesse solùm, quia distant sesqui hora à Templo. Quamquàm nullus prudens Confessarius movebit his scrupulum, etsi iteratò tales maneant domi; cùm variæ aliæ circumstantiæ non rarò concurrant iter tam longum aggravantes, ut meritò detur locus excusationi.

51. Rursus propter periculum famæ, & honoris, quidam excusari possunt. Sic communiter Doctores excusant illum, qui non habet vestem decentem, ita ut nequeat sine dedecore, aut gravi derisione, seu notabili pudore, comparere in publico. Similiter excusant puellam cæteroquin honestam, quæ putatur casta, & tamen gestat uterum, ne videlicet publicè confundatur; & hujusmodi. Si tamen tales possint primæ Missæ in tenebris sine probro interesse, obligantur ad eam audiendam, nisi aliud excuset. In praxi quid circa hoc observandum? Ob periculum famæ, & honoris.

IV. Ob peri-
culum bo-
norum for-
tunæ,

52. Tandem ob periculum bonorum fortunæ excusantur ij, quibus imminet damnum infortunis, si pro Missâ audienda velint ire ad Ecclesiam: quod intelligit Gobat *loc. cit. num. 491.* non tantum de damno notabili, sed etiam de metu mali mediocri bonorum. Sic famuli excusantur, qui domi remanent ad ejus custodiam, vel ob furtum aut incendium avertendum, &c.

Excusantur
aliqui ex
Titulo pie-
tatis,

53. His omnibus accedit titulus pietatis officij seu obedientiæ; quamvis & hæc ad impotentiam moralem reduci possint. Sic ex titulo pietatis, seu Charitatis Proximi, excusatur ab audienda Missâ, qui inservit ægro, cui præsentia inservientis est necessaria, ita ut ab ipso recedere non possit: nam majus est vinculum præcepti Charitatis Proximi, quam præceptum Missæ audiendæ; cum illud Jure naturæ, hoc autem Jure duntaxat positivo Ecclesiastico obliget. Idem in similibus casibus dicendum de matre, vel nutrice, quæ infantes deserere non possunt, dum non habent alium eisdem assistentem.

Et officij.

54. Ex titulo officij excusantur excubitores ad portas, valia, turres; itemque custodes pecorum, & hujusmodi. Qui tamen tenentur mutare vices, quando sunt plures, & potest a paucioribus custodia convenienter peragi, fiuntque successivè plura Sacra. Et hætenus dicta ad alios consimiles casus sunt extendenda, atque juxta exigentiam rerum applicanda.

An impediti
audire Mis-
sam, tene-
antur domi
orare?

55. Porro in casu, quo quis habet impedimentum legitimum non audiendi Missam die Festo, consilium omninò salutare est, domi per aliquod tempus vacare orationi; id tamen non esse in præcepto, docent Navarrus *cap. 21. Manual. num. 7.* Reginaldus *lib. 19. num. 19.* Herincx *part. 4. disp. 8. de Sacrificio Missæ, num. 223. & 224.* solvens contraria, & alij: cum talis oratio domi peragenda, minimè comprehendatur sub nomine Missæ; si- mulque finis præcepti non cadat sub præcepto. Nihilominus

(e) Ut di-

stum Tract.

4. Dist. 2.

28. &

seq. & dist.

5. n. 9. &

seq. & dist.

6. n. 9. &

Tract. 5.

Dist. 1. n. 1115.

49.

opposita sententia, quam nonnulli tenent, in praxi pro possibili hominibus consulenda est, ut cum Jure naturali teneamur Deum quibusdam cum virtutum Theologicarum, tum Religionis actibus quandoque per vitæ decursum revereri, (e) huic obligationi eò melius satisfiat. In quem proinde finem D. Augustinus *Serm. 251. de Temp.* optimè loquitur, atque eum, qui non potest cum cæteris Sacro interesse, exhortatur, *ut saltem in do- mo suaoret, & non negligat Deo solvere votum, ac reddere pensum servi-*

DI.